

Mandal kommune

REGNSKAP 2013

Foto forside: Tor Anders Madsen

TEKST

ÅRSBERETNING Leveres senere

ØKONOMISKE OVERSIKTER:

REGNSKA PSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKA PET 2013

REGNSKA PSSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKA PET 2013

REGNSKA PSSKJEMA 2A 2B - INVESTERINGSREGNSKA PET 2013

Økonomisk oversikt driftsregnskapet

Økonomisk oversikt investeringsregnskapet

Økonomisk oversikt balanseregnskapet

Balanseregnskap med merknader

NOTER:

Note nr. 1	REGNSKA PSPRINSIPPER
Note nr. 2	PENSJONSFORPL/ -MIDLER OG PREMIEA VVIK - FORKLARINGER
Note nr. 3	KAPITALKONTO
Note nr. 4	ARBEIDSKAPITALEN
Note nr. 5	EGENKAPITAL
Note nr. 6	ANLEGG OG LANGSIKTIG GJELD
Note nr. 7	GARANTIER GITT AV KOMMUNEN
Note nr. 8	FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER
Note nr. 9	FINANSIELLE OMLØPSMIDLER
Note nr. 10	FOND - MED SPES AVSETNING MINDREFORBRUK ENHETENE
Note nr. 11	INTERKOMMUNALT SAMARBEID OG IKS 2013
Note nr. 12	FORDRINGER OG GJELD KOMMUNALE FORETA K, IKS OG SAMARBEID
Note nr. 13	SELVKOSTTJENESTER
Note nr. 14	SPEKIFIKASJON REGNSKA PMESSIG MER- / MINDREFORBRUK DRIFT
Note nr. 15	SPEKIFIKASJON UDEKKET/ DISPONIBELT INVESTERINGSREGNSKA PET
Note nr. 16	KOMMUNENS SKATTEINNTEKTER OG RAMMETILSKUDD 2013
Note nr. 17	ANLEGGSMIDLER
Note nr. 18	AVDRAG PÅ GJELD
Note nr. 19	KOMMUNENS GJELDSFORPLIKTELSER - TYPE GJELD OG LÅNGIVERE
Note nr. 20	ANALYSE
Note nr. 21	ORGANISASJON OG PERSONAL
Note nr. 22	SPEKIFIKASJON AV INVESTERINGSPROSJEKTER 2013
Note nr. 23	OVERSIKT OVER LEGATER PR 31.12.2013
Note nr. 24	RENTEBYTTEAVTALER PÅ LÅN

MANDAL KOMMUNE
REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKAPET 2013

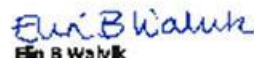
Tekst	Regnskap 2013	Revidert budsjett 2013	Vedtatt budsjett 2013	Regnskap 2012
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-308 528 929	-312 544 000	-312 544 000	-293 941 266
Ordinært rammetilskudd	-401 590 000	-397 363 000	-397 363 000	-384 565 895
Andre direkte eller indirekte skatter	-48 596	0	0	0
Momskompensasjon:	-22 969 237	-36 100 000	-47 500 000	-38 638 912
Momskompensasjon fra investeringsregnskapet	-7 306 673	-18 600 000	-30 000 000	-22 147 757
Momskompensasjon fra driftsregnskapet	-15 662 564	-17 500 000	-17 500 000	-16 491 155
Andre generelle statstilskudd	-10 277 124	-8 051 104	-39 101 104	-43 899 467
Avsetning til integreringsfond		0	12 000 000	17 145 535
Sum frie disponible inntekter	-743 413 886	-754 058 104	-784 508 104	-743 900 005
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-35 078 375	-34 650 000	-35 850 000	-59 239 076
Renteinntekter bankinnskudd	-8 555 334	-6 250 000	-6 250 000	-32 572 781
Renteinntekter formidlingslån	-2 861 855	-2 000 000	-2 000 000	-2 228 065
Andre renteinntekter	-224 870	0	0	-19 393
Gevinst finansielle instrumenter (AE-fond)	-468 622	-1 500 000	-1 500 000	-840 582
Ubytte	-13 291 550	-13 400 000	-14 600 000	-13 811 824
Motpost kapitalkontoer vann-/avløp-/forvaltningssekte	-9 676 145	-11 500 000	-11 500 000	-9 766 431
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	37 299 369	39 855 500	36 105 500	57 143 741
Tap finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	48 094 074	48 094 074	41 207 000	41 050 600
Netto finansinntekter/-utgifter	50 315 068	53 299 574	41 462 500	38 955 265
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsm merforbr.	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	25 689 551	25 689 551	0	20 714 168
Til bundne avsetninger	91 295	0	0	82 154
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-25 689 551	-25 689 551	0	-20 714 168
Bruk av ubundne avsetninger	-7 983 921	-7 983 921	-10 000 000	-3 400 000
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
Netto avsetninger	-7 892 626	-7 983 921	-10 000 000	-3 317 846
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet	5 845 338	14 900 000	24 000 000	13 288 654
Til fordeling drift	-695 146 106	-693 842 451	-729 045 604	-694 973 932
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	685 772 468	693 842 451	723 479 900	669 284 380
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-9 373 638	0	-5 565 704	-25 689 552

REGNSKAPSSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKAPET 2013

Fordelt slik til enhetene	Regnskap 2013	Revidert budsjett 2013	Vedtatt budsjett 2013	Regnskap 2012
Bydrift	39 412 013	38 410 148	36 058 850	40 535 453
Teknisk forvaltning	3 913 433	6 261 500	3 981 200	4 905 829
Kultur	14 357 208	15 332 000	14 525 800	15 269 980
BYUTVIKLING	57 682 654	60 003 648	54 565 850	60 711 261
Barnehager	108 334 612	109 231 100	103 979 400	99 955 943
Furulunden skole	30 932 014	31 124 900	30 511 920	29 930 916
Ime skole	24 887 409	24 903 950	24 300 140	24 198 958
Frøysland skole	17 986 716	18 016 600	18 454 650	18 006 968
Holum skole	12 120 383	12 188 300	11 694 990	11 491 131
Blomdalen ungdomskole	23 932 880	24 299 000	24 340 760	23 657 524
Vassmyra ungdomskole	20 057 762	20 072 650	20 089 740	19 889 212
Skole felles	9 579 905	10 406 250	14 461 750	13 942 371
PP-tjenesten	3 270 751	3 751 300	0	0
Kvalifisering	4 052 649	5 023 300	4 748 200	4 106 176
OPPVEKST	255 155 082	259 017 350	252 581 550	245 179 200
Avd. for behovsprøvd tjenestetildeling	1 383 530	1 287 300	0	0
NAV	16 801 753	16 798 800	17 148 600	16 881 985
Helse og omsorg	1 858 015	2 687 000	3 648 000	2 465 962
Institusjons- og forebyggende tjenester	124 567 770	124 452 610	102 978 610	112 141 248
Miljøterapeutiske tjenseter	55 651 231	52 510 966	69 147 466	64 649 270
Hjemmebaserte tjenester	75 346 219	74 755 324	74 778 624	75 829 575
Familiens hus	33 227 437	32 267 553	30 866 800	31 766 640
HELSE OG OMSORG	308 835 954	304 759 553	298 568 100	303 734 680
Tjenestetorget	9 130 008	8 939 060	5 538 300	6 623 525
IKT	9 685 453	10 525 200	10 254 900	10 431 715
Ansvar 1700/1710	5 744 497	6 002 100	5 906 200	6 397 735
Sentraladministrasjon	22 826 438	24 196 840	26 557 200	27 270 359
Ansvar 1600/1650	27 584 713	27 830 100	44 686 200	42 209 874
STAB	74 971 108	77 493 300	92 942 800	92 933 209
Premieavvik og diverse fellesutgifter	-10 872 331	-7 431 400	24 821 600	-33 273 969
PREMIEAVVIK OG DIVERSE FELLESUTGIFTER	-10 872 331	-7 431 400	24 821 600	-33 273 969
	685 772 468	693 842 451	723 479 900	669 284 380

Mandal 11. februar 2014

Knut Sæther

Elin B. Walvik

MANDAL KOMMUNE

REGNSKAPSSKJEMA 2A - INVESTERINGSREGNSKAPET 2013

	Regnskap 2013	Vedtatt budsjett 2013	Revidert Budsjett 2013	Regnskap 2012
Investeringer i anleggsmidler	67 584 172	51 103 000	64 649 018	170 915 709
Utlån og forskutteringer	38 046 454	46 850 000	43 866 320	37 221 290
Avdrag på lån	18 678 302	509 000 000	9 000 000	103 091 615
Avsetning	26 772 293	12 000 000	1 000 000	8 692 902
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	61 353 724
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	151 081 221	618 953 000	118 515 338	381 275 239
FINANSIERT SLIK:				
Bruk av lånemidler	-67 157 379	-69 183 000	-79 462 876	-178 140 474
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-11 486 450	-500 000 000	0	-18 159 116
Tilskudd til investeringer	-6 027 764	-2 100 000	-1 937 000	-2 253 868
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-50 033 950	-23 500 000	-20 260 684	-40 369 911
Andre inntekter	-3 002	0	0	-243 036
SUM EKSTERN FINANSIERING	-134 708 544	-594 783 000	-101 660 559	-239 166 404
Overført fra driftsregnskapet	-6 101 135	-22 320 000	-14 888 459	-13 611 981
Bruk av avsetninger	-10 271 541	-1 850 000	-1 966 320	-128 496 854
SUM INTERN FINANSIERING	-16 372 676	-24 170 000	-16 854 779	-142 108 835
SUM FINANSIERING	-151 081 221	-618 953 000	-118 515 338	-381 275 239
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0	0

2B INVESTERINGSOVERSIKT 2013

Konto	Tekst	Regnskap 2013	Revidert budsjett 2013	Avvik fra budsjett 2013
1889	Bro til Buen (del av 8074)	2 057 126	428 156	-1 628 970
4009	Kjøp av omsorgsboliger	0	2 000 000	2 000 000
4036	Omsorgsboliger Orelunden	6 243 360	3 743 080	-2 500 280
4037	Flykningeboliger 2013	0	2 490 000	2 490 000
4040	Kjøp Solhøgdaeveien 16b	1 806 316	1 806 316	0
6853	Forskuttering spillern/mva-komp. MK	0	1 160 000	1 160 000
7002	Nyasfaltering kommunale veier	757 919	777 452	19 533
7217	Vannanlegg 2007 - 2013	4 954 095	2 074 450	-2 879 645
7442	Avløpsanlegg 2007 - 2012	1 309 478	1 309 478	0
7445	Avløpsplan	5 547 306	7 188 694	1 641 388
7903	Redskapsbærer - 2013	1 542 498	1 500 000	-42 498
8014	Mandal sykehus - kjøp/ombygging	166 848	0	-166 848
8032	Svømme-/Mandalshallen - utbedring	-128 571	0	128 571
8035	Skoleutredning/strakstiltak	719 121	695 129	-23 992
8036	Buen kulturhus	5 941 304	6 941 304	1 000 000
8047	Omsorgsboliger Heslandsheimen	31 358	31 358	0
8050	Blomdalen - utbygging og ombygging	10 729 681	896 540	-9 833 141
8053	Speilen - isbane/balløkke (del av 8072)	6 549 063	6 549 063	0
8057	Bokollektiv/omsorgsbolig Solhøgda	7 454 537	7 500 000	45 463
8058	Skjebstad barnehage - utvidelse	0	100 000	100 000

Konto	Tekst	Regnskap 2013	Revidert budsjett 2013	Avvik fra budsjett 2013
8059	Enøk tiltak - nye	458 993	600 000	141 007
8072	Utbyggingsavtale Sanden (også 8053)	26 199	0	-26 199
8073	Utbyggingsavtale Sånum	177 473	0	-177 473
8074	Utbyggingsavtale Malmø (også 1889)	760 512	852 502	91 990
8076	Aktivitetshuset Heslandsheimen	596 845	647 612	50 767
8080	Frøysland barnehage - utvidelse (201	4 825 641	4 830 006	4 365
8081	Speilen - nærvarmeanlegg	-17 006 561	-7 042 055	9 964 506
8082	Ulvegjelet oms.senter - sprinklingsanle	73 853	73 853	0
8087	Mandalshallen - takteking	477 556	700 000	222 444
8088	Mandalshallen - brannsikring	125 000	489 000	364 000
8090	Mandal oms.senter - vinduer, dører	363 304	363 304	0
8093	Mandal oms.senter - vannbåren varm	760 392	892 580	132 188
8094	Vassmyra skole - varmpumpe	829 544	1 060 000	230 456
8095	Kvisla barnehage - ventilasjon	284 296	284 296	0
8096	Mandal oms.senter - ventilasjon	278 906	300 000	21 094
8098	Brannsikringstiltak	1 985 837	1 950 000	-35 837
8099	Rådhuset - pumpekum/slamskillere	0	100 000	100 000
8103	Mandalshallen SD-anlegg	400 000	450 000	50 000
8108	Ime Skole - paviljong	14 793	14 793	0
8109	Strandpromenade mellom almenninger	75 051	58 176	-16 875
8113	Ventilasjon Frøysland skole	837 940	837 940	0
8114	Ventilasjon Holum skole	743 473	1 000 000	256 527
8116	Ny heis Mandal omsorgssenter	28 055	130 000	101 945
8117	Energiledning MVS	77 120	0	-77 120
8126	Infrastruktur Skinsnes - utbyggingsavt	11 141	0	-11 141
8128	Mandalshallen - ENØK og brannsikring	0	200 000	200 000
8302	Trygghetsalarmer	170 914	111 664	-59 250
8401	Jåbekk industriområde	0	18 760	18 760
8415	Tomt Jåbekk iht avtale med TT-anlegg	56 920	38 160	-18 760
8416	Skinsnesheia felt B7 (B&E)	0	100 000	100 000
8417	Skinsnesheia felt B22-tomt nr. 6	202 894	405 189	202 295
8418	Lande boligområde - B1	15 136	9 332	-5 804
8419	Skinsnesheia B22 - tomt 4 og 5	911 502	1 200 000	288 498
8638	Drivhus Jåbæk	1 153 019	231 804	-921 215
8647	Fallunderlag Rundingen lekeplass	200 000	40 000	-160 000
8700	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - just	1 243 284	0	-1 243 284
8701	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - just	1 132 795	0	-1 132 795
9020	Konkoigt. 4 - balløkke/lekeplass	1 456 392	1 418 385	-38 007
9039	Lekeplass Vestnes - idrettsplassen	53 950	53 950	0
9040	Buen - garantiarbeider mv.	249 243	100 000	-149 243
9622	Hybel/brakkere Orelunden	316 145	353 700	37 555
9814	Kleveveien 15	1 836 294	0	-1 836 294
9858	Annas vei 2	1 642 619	1 642 619	0
9864	Søren Jaabæksvei 12	1 690 414	0	-1 690 414
B	Bydrift	65 218 322	61 706 590	-3 511 732
1	BYUTVIKLING	65 218 322	61 706 590	-3 511 732

Konto	Tekst	Regnskap 2013	Revidert budsjett 2013	Avvik fra budsjett 2013
8201	Sykehjemmet - omb. 2013	443 959	400 000	-43 959
P	Institusjons- og forebyggende tjenest	443 959	400 000	-43 959
3	HELSE OG OMSORG	443 959	400 000	-43 959
1021	IKT felles	96 131	479 438	383 307
1023	IKT skolene	655 829	1 255 829	600 000
1068	Elektronisk bystyre	445 706	337 161	-108 545
E	IKT	1 197 666	2 072 428	874 762
8025	Holum kirkegård - utvidelse	470 000	470 000	0
X	Ansvar 1600/1650	470 000	470 000	0
4	STAB	1 667 666	2 542 428	874 762
1005	Husbanken - videre utlån	0	-3 000 000	-3 000 000
1100	Gebyrutgifter mv. ved salg av eiendor	254 225	0	-254 225
Y	Finansiell enhet	254 225	-3 000 000	-3 254 225
9	FINANSIERING	254 225	-3 000 000	-3 254 225
JFR. INVESTERING LINJE 1 I 2B		67 584 172	61 649 018	-5 935 155

DRIFTSREGNSKAPET 2013

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2013	Regulert budsjett 2013	Vedtatt budsjett 2013	Regnskap 2012
Driftsinntekter					
600	Brukerbetalinger	33 315 781	33 378 120	31 213 000	32 259 083
620-670	Andre salgs- og leieinntekter	88 570 291	79 689 991	79 709 641	84 680 495
700-780	Overføringer med krav til motytelse	155 248 192	125 804 655	114 017 345	150 101 719
800	Rammetilskudd	401 590 000	397 363 000	397 363 000	384 565 895
810	Andre statlige tilskudd	35 775 624	54 569 105	42 433 104	49 671 296
830-850, 880-895	Andre overføringer	722 343	216 000	96 000	1 002 210
870	Skatt på inntekt og formue	308 528 929	312 544 000	312 544 000	293 941 266
874	Eiendomsskatt "Verk og bruk"	0	0	0	0
875	Eiendomsskatt "Annenfast eiendom"	0	0	0	0
877	Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter		1 023 751 160	1 003 564 871	977 376 090	996 221 965
Driftsutgifter					
010-089, 160-165	Lønnsutgifter	523 684 048	519 009 389	478 472 896	497 961 290
090-099 100-285	Sosiale utgifter	133 188 202	141 085 617	139 389 986	125 768 098
-(160- 165)	Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	121 278 338	113 511 338	115 109 629	124 616 720
300-380	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	115 066 767	109 928 072	33 602 992	108 049 391
400-490	Overføringer	61 630 791	55 208 615	146 021 586	60 466 595
590	Avskrivninger	58 069 451	59 853 865	59 853 865	45 139 672
690 + (290-790)	Fordelte utgifter	-4 511 165	-2 550 163	-1 705 000	-1 809 705
Sum driftsutgifter		1 008 406 432	996 046 733	970 745 954	960 192 060
Brutto driftsresultat		15 344 728	7 518 138	6 630 136	36 029 905
Finansinntekter					
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	25 268 496	21 875 000	24 475 000	48 874 037
909	Gevinst finansielle instrumenter (oml.mid	468 622	1 500 000	-	840 582
920	Mottatte avdrag på utlån	54 780	-	-	89 338
Sum eksterne finansinntekter		25 791 899	23 375 000	24 475 000	49 803 957
Finansutgifter					
500	Renteutgifter, provisjoner og andre fina	37 632 252	39 855 500	36 105 500	56 878 256
509	Tap finansielle instrumenter (omløpsmidk	-	-	-	0
510	Avdragsutgifter	48 094 074	48 094 074	41 207 000	41 206 658
520	Utlån (sosial- og næringsutlån)	58 622	100 000	100 000	92 279
Sum eksterne finansutgifter		85 784 947	88 049 574	77 412 500	98 177 193
Resultat eksterne finanstransaksj		-59 993 049	-64 674 574	-52 937 500	-48 373 236
990	Motpost avskrivninger	58 069 451	60 500 000	60 500 000	45 139 672
Netto driftsresultat		13 421 130	3 343 564	14 192 636	32 796 341

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2013	Regulert budsjett 2013	Vedtatt budsjett 2013	Regnskap 2012
	Interne finansieringstransaksjoner				
930	Bruk av tidligere års regnskapsm overski	25 689 551	25 689 551	-	20 714 168
940	Bruk av disposisjonsfond	7 983 921	7 983 921	27 537 600	24 861 051
950	Bruk av bundne driftsfond	5 912 102	4 977 515	1 139 268	5 749 597
	Sum bruk av avsetninger	39 585 573	38 650 987	28 676 868	51 324 816
570	Overført til investeringsregnskapet	6 101 135	14 900 000	24 000 000	13 611 981
530	Dekning av tidl. års regnskapsm underskudd	-	-	-	0
540	Avsetninger til disposisjonsfond	26 689 551	26 689 551	13 198 800	37 859 703
550	Avsetninger til bundne driftsfond	10 842 379	405 000	105 000	6 959 922
	Sum avsetninger	43 633 065	41 994 551	37 303 800	58 431 606
580	Årets regnskapsmessige overskudd (mindreforbruk)	-9 373 638	0	-5 565 704	-25 689 551

INVESTERINGSREGNSKAPET 2013

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2013	Regulert budsjett 2013	Vedtatt budsjett 2013	Regnskap 2012
Inntekter					
660-670	Salg av driftsmidler og fast eiendom	11 486 450	0	0	18 159 116
600-650	Andre salgsinntekter	0	0	0	0
700-780	Overføringer med krav til motytelse	36 837 075	20 260 684	23 500 000	30 577 291
800-810	Statlige overføringer	1 967 000	1 937 000	2 100 000	1 333 000
830-895	Andre overføringer	4 060 764	0	0	920 868
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	3 002	0	0	243 036
Sum investeringsinntekter		54 354 290	22 197 684	25 600 000	51 233 311
Utgifter					
010-089, 160-165	Lønnsutgifter	154 206	0	0	124 868
090-099	Sosiale utgifter	1 631	0	0	22 743
100-285 - (160-165)	Kjøp av varer og tjen. som inngår i tj.prod.	59 571 848	0	0	139 012 191
300-380	Kjøp av tjen. som erstatter komm. Tj.prod.	79 411	0	0	156 123
400-490	Overføringer	7 776 673	61 649 018	51 103 000	25 014 657
500-501 690 +	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.	403	0	0	6 585 126
(290-790)	Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum Investeringsutgifter		67 584 172	61 649 018	51 103 000	170 915 709
Finansransaksjoner					
510-511	Avdragsutgifter	18 678 302	9 000 000	509 000 000	103 091 615
520-521	Utlån	36 180 134	45 000 000	45 000 000	35 522 275
529	Kjøp av aksjer og andeler	1 866 320	1 866 320	1 850 000	1 699 015
530	Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	61 353 724
548	Avsetninger til ubundne investeringsfond	0	0	12 000 000	0
550	Avsetninger til bundne investeringsfond	26 772 293	1 000 000	0	8 692 902
Sum finans- og finansieringstrans. (utbetalinger og avsetninger)		83 497 049	56 866 320	567 850 000	210 359 530
Finansieringsbehov		96 726 931	96 317 654	593 353 000	330 041 928
Dekket slik:					
910-911	Bruk av lån	67 157 379	79 462 876	69 183 000	178 140 474
920-921	Mottatte avdrag på utlån	13 196 875	0	0	9 792 620
929	Salg av aksjer og andeler	0	0	500 000 000	0
930	Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
970	Overføringer fra driftsregnskapet	6 101 135	14 888 459	22 320 000	13 611 981
940	Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	16 200 000
948	Bruk av ubundne investeringsfond	1 866 320	1 966 320	1 850 000	112 121 854
950	Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
958	Bruk av bundne investeringsfond	8 405 221	0	0	175 000
Sum finansiering		96 726 931	96 317 655	593 353 000	330 041 928
580	Udisponert i år	0	0	0	0
980	Udekket i år	0	0	0	0

Kommentarer til investeringsregnskapet:

Investeringsregnskapet er et selvstendig regnskap som avsluttes særskilt. Dette regnskapet viser årets investeringsutgifter, finansielle investeringer slik som utlån, aksjekjøp, aksjesalg m.m og investeringer til eget bruk.

Videre vises hvordan investeringer m.v blir finansiert. Det skal fremgå hva som er fremmedkapital (eksterne lån), tilskudd, refusjoner og egenkapital. Hovedregel for hva som skal føres i investeringsregnskapet er anskaffelse av varige driftsmidler med en levetid på minst 3 år, og verdi på minst 100 000,-. Som det framgår har Mandal kommune i 2013 investert brutto 67,6 millioner i bygg og anlegg.

Det vises for øvrig til note 23 for oversikt over de største pågående investeringsprosjektene, og til investeringsregnskapets del 2B for oversikt over alle prosjekter i 2013.

BALANSEN 2013

KOSTRA KAPITTEL	Tekst	2013	2012
Eiendeler			
2.2	Anleggsmidler	2 707 806 415	2 606 736 719
2.27	Faste eiendommer og anlegg	1 336 927 850	1 339 523 452
2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler	121 416 375	110 049 087
2.22	Utlån	139 216 159	116 509 471
2.21	Aksjer og andeler	210 781 253	208 914 933
2.20	Pensjonsmidler	899 464 779	831 739 776
Omløpsmidler			
2.1	Omløpsmidler	402 399 520	441 152 869
2.13	Kortsiktige fordringer	87 715 334	64 822 852
2.14	Konserninterne kortsiktiger fordringer	2 168	129 859
2.18	Aksjer og andeler	80 849	13 843 210
2.19	Premieavvik	45 587 517	44 574 004
2.12	Sertifikater		0
2.11	Obligasjoner		0
2.10	Kasse, postgiro, bankinnskudd	269 013 652	317 782 944
Sum eiendeler		3 110 205 935	3 047 889 588
Egenkapital og gjeld			
2.5	Egenkapital	-550 175 800	-525 157 269
2.56	Disposisjonsfond	-30 561 551	-11 855 921
2.51	Bundne driftsfond	-28 311 731	-23 381 453
2.53	Ubundne investeringsfond	-26 104 318	-27 970 638
2.55	Bundne investeringsfond	-36 068 960	-17 701 889
2.581	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	4 940 154	4 940 154
2.580	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
2.5950	Regnskapsmessig overskudd (mindreforbruk)	-9 373 638	-25 689 551
2.5900	Regnskapsmessig underskudd (merforbruk)	0	0
2.5960	Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
2.5970	Udekket i investeringsregnskapet	0	0
2.5990	Kapitalkonto	-424 695 756	-423 497 970
Gjeld:			
2.4	Langsiktig gjeld	-2 376 061 598	-2 334 687 309
2.40	Penjonsforpliktelse	-1 196 349 197	-1 096 862 290
2.41-2.42	Ihenderhaverobligasjonslån		0
2.43-2.44	Sertifikatlån	-953 000 000	-1 102 000 000
2.45-2.49	Andre lån	-226 712 401	-135 825 019
Kortsiktig gjeld			
2.3	Kortsiktig gjeld	-183 968 536	-188 045 009
2.31	Kassekredittlån	0	0
2.32	Annen kortsiktig gjeld	-183 968 536	-188 045 009
2.39	Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld		-3 110 205 935	-3 047 889 588
Memoriakonti			
2.9	Memoriakonto	0	0
2.9100	Ubrukte lånemidler	92 950 939	151 448 560
2.9999	Motkonto for memoriakontiene	-92 950 939	-151 448 560

KOMMENTARER TIL BALANSEN 2013

Punkt 1 - Mellomregnskap mellom Mandal kommune og selskap som kommunen fører regnskap for:

Mandal kommune har tilgod kr 1.268,- fra Risøbank IKS. For de andre firmaene det ikke mellomværende 31.12.2013.

Punkt 2 - Fond Agder Energi-midler

Midler fra salg av Agder Energ-aksjer, står på ubundet investeringsfond, med en rest på 8 625 715,-. Avkastning er inntektsført i driftsregnskapet. Midlene har vært plassert i bank, men i 2012 ble 100 mill. brukt til ekstraordinære avdrag på lån. Midler på fond, Skagen Kon-Tiki og Skagen vekst, hadde pr. 31.12.2012 en verdi på 13.843.210,-. Disse er solgt i 2013.

Punkt 3 - Drifts- og anleggsmidler - aktivering og avskrivning

Anskaffelse av drifts- og anleggsmidler med anskaffelseskost på mer enn kr 100 000,- og levetid over 3 år er aktivert, og avskrives ihht. Gjeldende avskrivningsregler. Varige driftsmidler aktiveres etter anskaffelseskost. Avskrivningsgrunnlaget er historisk kostpris.

Punkt 4 - Påløpte, ikke betalte renter og avdrag

Kommunens renteutgifter og avdragsutgifter er periodisert. Påløpte, ikke betalte renter pr 31.12.2013 er utgiftsført i driftsregnskap mot kortsiktig gjeld. Beregnet påløpt avdrag på avdragsfrie obligasjonslån er utgiftsført i driftsregnskapet (og blir justert i forhold til låneopptak/nedbetaling av lån i 2014).

Punkt 5 - Fondsmidler tilhørende samarbeidsorganer som kommunen har i sitt regnskap

95100375	Foreldrekonfliktprosjekt Barnevern Sør	-111 677
95100563	Talentutvikling Lindesnes- og Listerregionen	-75 010

NOTER

Note nr. 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet, fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet, gjøres ikke. Unntatt er tilskudd ressurskrevende brukere i 2007, der det ble endret prinsipp fra kontantprinsippet, til anordningsprinsippet. Dette er ført på konto i balansen i henhold til gjeldende forskrift.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto, også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet for 2013, enten de er betalt eller ikke (anordningsprinsippet).

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Ubrukt del står registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunkt for regnskapsavleggelsen, anslås et beløp, hvis dette kan estimeres rimelig sikkert.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk for kommunene. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje, er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr. 4, Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå, utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet, utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet, og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50, med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån, jfr KL § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående, er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende på det tidspunkt gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyr, provisjon mv), samt over- og underkurs er finansutgifter og -inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld, etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-2140, januar 2003, og ny veileder som trådte i kraft i 2013.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetalinger etter selvkostprinsippet, følges samme retningslinjer.

Leie-/leasingavtaler

Avtaler om leie/leasing av eiendeler behandles i henhold til Kommunal regnskapsstandard nr. 8. Finansiell leie/leasing av eiendeler balanseføres, og leasingutgiftene føres som renter og avdrag i driftsregnskapet. Ved avtale om operasjonell leie/leasing føres den årlige leien som ordinære leieutgifter i regnskapet.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene for mva-loven for tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet, krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet. Det er lovbestemt at 80% av mva-komp for utgifter i investeringsregnskapet, skal tilbakeføres som finansiering i investeringsregnskapet. Fra 2014 inntektsføres de direkte i investeringsregnskapet.

Note nr. 2 - PENSJONSFORPLIKTELSE, PENSJONSMIDLER OG PREMIEAVVIK

Mandal kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK).

Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp til fond til dekning av fremtidige AFP-pensjoner. Kommunen dekker pensjonsforsikring for denne gruppen gjennom tilskudd til utjevningsordning i KLP og SPK.

I henhold § 13 i forskriften til årsregnskapet skal driftsregnskapet belastes for pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsforsikringen, og det vil derfor normalt være en forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes som premieavvik, og skal inntektsføres eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen over de neste 15 årene. Avvik for 2011 og senere skal amortiseres over 10 år.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balanse som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Hovedstørrelser i regnskapstallene 2013: (beløp i hele tusen kr)

Balansposter	31.12.2013	01.01.2013	Endring
Pensjonsmidler KLP	749 457	682 861	66 596
Pensjonsforpliktelser KLP	948 774	859 100	89 674
Pensjonsmidler SPK	150 008	148 879	1 129
Pensjonsforpliktelser SPK	210 888	205 000	5 888

Driftsregnskap	2013
Premieavvik KLP 2013 inntektsført	-6062
Arbeidsgiveravgift av premieavvik KLP 2013 inntektsført	-855
Amortisering av tidl. års premieavvik KLP utgiftsført	4301
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik KLP utgiftsført	606
Premieavvik SPK 2013 utgiftsført	1100
Arbeidsgiveravgift av premieavvik SPK 2013 utgiftsført	155
Amortisering av tidl. års premieavvik SPK inntektsført	-227
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik SPK inntektsført	-32
Totalt inntektsført i driftsregnskapet 2013	-1014

Mandal kommune har utgiftsført premie til pensjonsordningen som faktisk er innbetalt til KLP og SPK i driftsregnskapet 2013.

Innbetalt pensjonspremie til KLP er høyere enn den aktuarberegnete pensjonskostnaden i 2013 og avviket mellom premien og kostnaden på 6 917 tusen er ført som inntekt i driftsregnskapet. Premien betalt til SPK er imidlertid lavere enn beregnet kostnad, og avviket på 1 255 tusen er ført som en utgift i driftsregnskapet. (Inkl. arbeidsgiveravgift)

Netto utgiftsføring av premieavviket for KLP og SPK på får dermed innvirkning på årets driftsresultat.

Det er viktig å være oppmerksom på at inntekts-/utgiftsføring av avviket mellom pensjonspremie og pensjonskostnad ikke har en tilsvarende likviditetseffekt.

Inntektsført/utgiftsført premieavvik har vært amortisert over 15 år. Avvik opparbeidet fra og 2011 amortiseres over 10 år.

I driftsregnskapet for 2013 er det utgiftsført kr 4,6 mill. i amortisering av tidligere års premieavvik som følge av at kommunen har innbetalt mer i pensjonspremie enn aktuarberegnete pensjonskostnader. Inntektsført premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift som skal amortiseres i 15/10 år fremover utgjør **45,6** kr mill. pr. 31.12.2013.

Dersom kommunen kommer i den stilling at et stort negativt premieavvik skal utgiftsføres samtidig med føring av høyt beløp i amortiseringsutgifter, får dette betydelig innvirkning på driftsresultatet for angjeldende år.

Amortiserte utgifter til føring i 2014 utgjør 5,2 millioner.

Note nr. 2 - PENSJONSFORPLIKTELSER, PENSJONSMIDLER OG PREMIEAVVIK

KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE - KLP Premieavvik 2013 - Pensjonsmidler / -forpliktelser

Årets pensjonskostnad	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	44 040 012	40 708 928
Rentekostnader av påløpt pensjonsforpliktelse	37 034 116	37 545 259
Brutto pensjonskostnad	81 074 128	78 254 187
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-35 122 071	-34 618 501
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnader	45 952 057	43 635 686
Sum amortisert premieavvik	4 301 079	2 344 780
Administrasjonskostnad	2 793 047	2 495 987
Samlet pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	53 046 183	48 476 453
Årets premieavvik		
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.kostnad	54 806 742	65 694 652
Administrasjonskostnad	-2 793 047	-2 495 987
Årets netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnad	-45 952 057	-43 635 686
Årets premieavvik	6 061 638	19 562 979
Arbeidsgiveravgift, 14,1% av premieavviket	854 691	2 758 380
Akkumulert og amortisert premieavvik		
Akkumulert premieavvik 31.12.12	42 094 587	24 876 384
Årets premieavvik	6 061 638	19 562 979
Sum amortisert premieavvik	-4 301 079	-2 344 780
Akkumulert premieavvik 31.12.13	43 855 146	42 094 583
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik	6 183 576	5 935 336
Estimatavvik 2013		
Estimatavvik forpliktelse	36 826 271	27 383 007
Estimatavvik pensjonsmidler	-7 687 121	8 942 915
Brutto estimatavvik	29 139 150	36 325 922
Spesifisert pensjonsforpliktelse		
Påløpt pensjonsforpliktelse 31.12.2012	-859 099 709	-779 031 738
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-44 040 012	-40 708 928
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-37 034 116	-37 545 259
Utbetalte pensjoner	28 226 171	25 569 223
Amortisert estimatavvik forpliktelser (balanseføres fullt ut fra 2011)	-36 826 271	-27 383 007
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12.13 = UB	-948 773 937	-859 099 709
Spesifiserte pensjonsmidler		
Verdi av pensjonsmidler 31.12.2012	682 860 533	619 555 505
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	35 122 071	34 618 501
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	52 013 695	63 198 665
Utbetalte pensjoner	-28 226 171	-25 569 223
Amortisert estimatavvik midler (balanseføres fullt ut fra 2011)	7 687 121	-8 942 915
Estimert pensjonsmidler 31.12.2013 = UB	749 457 249	682 860 533
pensjonsmidler - pensjonsforpliktelse	-199 316 688	-176 239 176
Arbeidsgiveravgift av nto pensjonsforpliktelse (sats 14,1%)	-28 103 653	-24 849 724
Økonomiske forutsetninger (i %)		
Diskonteringsrente	4,00 %	4,50 %
Årlig lønnsvekst	2,87 %	3,16 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,87 %	3,16 %
Forventet avkastning	5,00 %	5,50 %

SPK PREMIEAVVIK 2013 - Pensjonsmidler / -forpliktelse

Årets pensjonskostnad	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	12 470 808	11 911 483
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	7 631 412	8 314 810
Brutto pensjonskostnad	20 102 220	20 226 293
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5 981 914	-6 596 519
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnader	14 120 306	13 629 774
Sum amortisert premieavvik	-227 300	-110 174
Avregning fra tidligere år	0	85 520
Administrasjonskostnad	348 418	340 786
Samlet pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	14 241 424	13 945 906
Årets premieavvik		
Forfalt premie inkl. adm.kostnad	13 369 131	12 884 818
Avregning fra tidligere år	0	-85 520
Administrasjonskostnad	-348 418	-340 786
Netto pensjonskostnad	-14 120 306	-13 629 774
Årets premieavvik	-1 099 593	-1 171 262
Arbeidsgiveravgift, 14,1% av premieavviket	-155 043	-165 148
Akkumulert og amortisert premieavvik 2013		
Akkumulert premieavvik 31.12.2012	-3 028 854	-1 967 763
Årets premieavvik	-1 099 593	-1 171 263
Sum amortisert premieavvik	227 300	110 174
Akkumulert premieavvik 31.12.13	-3 901 147	-3 028 852
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik	-550 062	-427 068
Årets estimatavvik 2013		
Estimatavvik forpliktelse	14 214 544	-550 829
Estimatavvik pensjonsmidler	-17 874 340	8 856 782
Brutto estimatavvik	-3 659 796	8 305 953
Spesifisert pensjonsforpliktelse		
Påløpt pensjonsforpliktelse 31.12.2012	-204 999 849	-185 324 385
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-12 470 808	-11 911 483
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-7 631 412	-8 314 810
Utbetalte pensjoner	0	0
Amortisert estimatavvik forpliktelse (balanseføres fullt ut fra 2011)	14 214 544	550 829
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12.13 = UB	-210 887 525	-204 999 849
Spesifiserte pensjonsmidler		
Verdi av pensjonsmidler 31.12.2012	148 879 242	138 595 473
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	5 981 914	6 596 519
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	13 020 713	12 544 032
Utbetalte pensjoner	0	0
Amortisert estimatavvik midler (balanseføres fullt ut fra 2011)	-17 874 340	-8 856 782
Estimert pensjonsmidler 31.12.2013 = UB	150 007 529	148 879 242
Netto balanseført pensjonsforpliktelse (før avgift)	-60 879 996	-56 120 607
Arbeidsgiveravgift av nto pensjonsforpliktelse	-8 584 079	-7 913 006
Økonomiske forutsetninger (i %)		
Diskonteringsrente	4,00 %	4,50 %
Årlig lønnsvekst	2,87 %	3,16 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,87 %	3,16 %
Forventet avkastning	4,35 %	4,85 %

Note nr. 3 - KAPITALKONTO

KAPITALKONTO			
Balanse 1.1 (underskudd i kapital)		Balanse 1.1 (kapital)	-423 497 969,61
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	2 750 080,00	Aktivering av fast eiendom (inv. overf. til utstyr mv) og anlegg	18 778 766,00
Nedskrivninger fast eiendom	218 768,00	Oppskrivning av fast eiendom	-925 174,00
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	38 688 435,66	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-85 712 517,00
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	100 000,00	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	-2 051 060,00
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00	Kjøp av aksjer og andeler (KLP)	-1 866 320,00
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	19 381 015,50	Kjøp av andre aksjer og andeler	0,00
		Forskuttering MK	-1 160 000,00
Finansiell leasing	0,00	Oppskrivning av aksjer og andeler	
Salg av aksjer og andeler	0,00	Utlån formidlings/startlån	-35 020 133,98
Nedskrivning av aksjer og andeler	0,00	Utlån sosiale lån	-58 621,63
Avdrag på formidlings/startlån	13 196 875,18	Utlån egne midler	0
Avdrag på sosiale lån	54 780,00	Oppskrivning utlån	0,00
Avdrag på utlånte egne midler	0,00	Ekstraord. Avdrag forvaltningslån	-5 969 495,00
Nedskrivning utlån	280 413,10	Avdrag forvaltningslån investeringsregnskap	-3 453 010,00
Avskrivning sosial utlån	0,00	Avdrag på eksterne lån	-48 094 074,00
Avskrevet andre utlån	0,00	Ekstraordinært avdrag	-9 000 000,00
		Økte pensjonsmidler	-67 725 003,00
Økte pensjonsforpliktelser	95 561 904,00	Urealisert kursgevinst utenlandslån	0,00
Bruk av midler fra eksterne lån	32 137 244,77	Tapsdeling, nedskr. Lån Husbanken	-255 797,00
Bruk av midler fra eksterne lån formidlingslån	35 020 133,98	Reversing nedskrivning av fast eiendom	
Økt arb.g.avg. pensjonsforpliktelse	3 925 002,90	Reversing nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Sum endringer	241 314 653,09		-242 512 439,61
Balanse 31.12 Kapitalkonto	-424 695 756,13	Balanse 31.12 (underskudd i kapital)	

Note nr. 4 - ARBEIDSKAPITALEN

Kapittel	Balansen	31.12.2013	01.01.2013	Endring
2.1	Omløpsmidler	402 399 519	441 152 867	
2.3	Kortsiktig gjeld	-183 968 536	-188 045 009	
Endring arbeidskapital i balansen		218 430 983	253 107 858	-34 676 875
Endring memoriakonto for ubrukte lånemidler (+/-)				58 497 621
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet				23 820 746

Driftsregnskapet 2013		Investeringsregnskapet 2013		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
+ Sum inntekter 600 - 890	1 023 751 160	+ Sum inntekter 600 - 905	54 354 290	
- Sum utgifter 010 - 590, 690	1 008 406 432	- Sum utgifter 010 - 500, 690	67 584 172	
+ Avskrivninger 590	58 069 451			
+ Ekst. finans- innt./-transer 900-905, 909, 920	25 791 899	+ Eksterne finans. transer 910, 920, 929	80 354 254	
- Ekst. finans- utg./-transer 500, 509, 510, 520	85 784 947	- Eksterne finans. transer 510, 520, 529	56 724 756	
Sum/differanse	13 421 132	Sum/differanse	10 399 616	23 820 746

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse, endring tidligere års feil	0

Note nr. 5 - EGENKAPITAL

Kapittel	Balansen	31.12.2013	01.01.2013	Endring
2.5	Egenkapital	-550 175 800	-525 157 268	
2.5990	Kapitalkonto	-424 695 756	-423 497 970	
Differanse		-125 480 044	-101 659 298	-23 820 746

Driftsregnskapet 2013		Investeringsregnskapet 2013		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
- Sum bruk av avsetninger, 930:960	39 585 573	- Bruk av tidligere års udisponert, 930	0	
- årets underskudd, 980	0	- Bruk av disposisjonsfond, 940	0	
		- Bruk av ubundne	1 866 320	
		- Bruk av bundne driftssfond, 950	0	
		- Bruk av bundne investeringsfond,	8 405 221	
		- Udekket i år, 980	0	
+ Sum avsetninger, 530:570	43 633 065	+ Inndekking av tidligere års udekket, 530	0	
+ årets overskudd, 580	9 373 638	+ Avsetning til ubundne	0	
- Overføring til invest. regnskapet, 570	6 101 135	+ Avsetning til bundne investeringsfond, 550	26 772 293	
		+ Udisponert i år, 580	0	
Sum/differanse	7 319 994	Sum/differanse	16 500 752	23 820 746

Avstemming mellom	Beløp
Differanse	0

Note nr. 6 - ANLEGG OG LANGSIKTIG GJELD

Kapittel	Balansen	31.12.2013	01.01.2013	Endring
2.2	Anleggsmidler (+ v/økning)	2 707 806 415	2 606 736 719	101 069 696
2.4	Langsiktig gjeld (inkl. pensjonforpl.) (- v/økning)	-2 376 061 598	-2 334 687 309	-41 374 289
Differanse				59 695 407
2.9100	Memoriakonto for ubrukte lånemidler (+ økning / - reduksjon)			-58 497 621
Sum endring i balansen (beregnet endring kapitalkonto)				1 197 786

Kapittel	Balansen	31.12.2013	01.01.2013	Endring
2.5990	Kapitalkonto	-424 695 756	-423 497 970	-1 197 786

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse, endring tidligere års feil	-

Note nr. 7 - GARANTIER GITT AV KOMMUNEN

NOTE Garantier gitt av kommunen – nedkvittert per 31.12		
Garanti gitt til	Garantibeløp pr 31.12	Garantien utløper
Agder Energi AS	0	Mars 2013
Mandal Parkering AS	3 300 000	2019
Mandal Parkering AS	10 227 440	2039
Mandal Parkering AS	3 454 200	2042
Brannvesenet Sør IKS	401 123	2031
Sum garantier	17 382 763	

Brannvesenet Sør IKS:

Deltakerkommunene har garantert for et lån på 3 millioner. Mandal kommunes del er 28,65%. Pr. 31.12.2013 er lånet 1 400 080,-, og Mandal kommunes del blir da kr 401 123,-.

Note nr.8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Aktiva klasse	Eierandel	Bokført verdi Pr. 31.12.2013	Bokført verdi Pr. 31.12.2012
Obligasjonsforetaket III AS	Se under	3 000 000	3 000 000
Egenkapitalinnskudd KLP		20 189 993	18 323 673
Agder Museum IKS - andel	5 %	50 000	50 000
Aksjer Agder Energi A/S	2 %	161 000 000	161 000 000
Ime Verksted A/S, 500 aksjer pålyd kr 1.000	100 %	500 000	500 000
Maren A/S, 1430 aksjer (Stemmeandel 50%)	71,50 %	715 000	715 000
Mandal Parkering A/S	100 %	1 000 000	1 000 000
Halse Eiendom A/S	100 %	2 877 565	2 877 565
Vigelands Hus AS - aksjer	22,06 %	150 000	150 000
Lindesnesregionen Næringshave A/S - aksjer	19,60 %	750 000	750 000
Malmø Hotell AS	100,00 %	7 980 466	7 980 466
Malmø Utvikling - Felt 03 AS	100,00 %	2 931 054	2 931 054
Malmø Utvikling - Felt 05 AS	100,00 %	1 344 357	1 344 357
Malmø Utvikling - Felt 06 AS	100,00 %	4 965 008	4 965 008
Vyvi A/S, 7 aksjer pålyd. Kr 3.500	7 aksjer pålyd. kr 3.500	24 500	24 500
Varodd AS, 244 aksjer pålyd. 100,-	1,47 %	24 400	24 400
Holum Vannverk AL	32 andeler pålyd. Kr 1.000	32 000	32 000
Biblioteksentralen A/L	4 andeler pålyd. Kr 1.200	4 800	4 800
Studenthybler Sogn	3 andeler pålyd. Kr 8.000	24 000	24 000
Studenthybel Fantoft	2 andeler pålyd kr 8.000	16 000	16 000
Borettslag Buråsen	10 adeler pålyd kr 1.000	10 000	10 000
Foreningen Nordens Hus	1 andel pålyd. Kr 500	500	500
DES-klubben 10 leiligheter		3 191 610	3 191 610
Sum		210 781 253	208 914 933

Spesifikasjon fisjonering Halse Eiendom A/S

Fisjon Halse Eiendom A/S	Balanse pr. 1.1.13	Balanseverdi 31.12.13	Endrig
Halse Eiendom A/S	2 877 565	2 877 565	0
Malmø Hotell As	7 980 466	7 980 466	0
Malmø Utvikling - Felt 03 AS	2 931 054	2 931 054	0
Malmø Utvikling - Felt 05 AS	1 344 357	1 344 357	0
Malmø Utvikling - Felt 06 AS	4 965 008	4 965 008	0
AKSJER OG ANDELER	20 098 450	20 098 450	0

Det ble i 2010 opprettet 4 nye aksjeselskap, med Mandal kommune som 100% aksjonær. Disse ble opprettet ved utfisjonering fra Halse Eiendom AS. Balanseverdier ble overført i 2010, totalverdien er uendret, og anskaffelseskost ved opprettelsen er valgt som verdsettelse.

Aktiviteten i Halse Eiendom er redusert. Men man vurderer tomteverdien så høy at bokført aksjeverdi anses å kunne bli stående i balansen.

Debitor (utsteder)	Gjenværende løpetid	Markedsverdi	Bokført verdi	Årets resultatførte over/underkurs	Anskaff.--kost	Salg
Obligasjonsforetaket III	1 år	-	3 000 000	0	3 000 000	0
		-	3 000 000	0	3 000 000	0

Gjenværende løpetid viser hvor lang tid det er igjen til obligasjonen blir innfridd.

Obligasjonen ble finansiert ved bruk av Agder-Energi fondet og aktivert som anleggsmiddel ved anskaffelsen.

Det er sannsynlig at vi får igjen hovedstol ved innløsning til forfall.

	Opprinnelig	Nåværende
Rating	A2	Ikke rating
EK-buffer	7,25	3,21
Referansecreditter	110	105

Postene er gjennomgått, og vurderes å være tilstede, og at verdien er reell.

Note nr. 9 - FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

Aktiva klasse	Markeds- verdi	Bokført verdi 31.12.2013	Årets resultatførte verdiendring
Aksjer:			
Skagen Vekst (ny 10.12.10)	0	0	64 313
Skagen Kon-Tiki	0	0	404 310
Orkla ASA A-aksjer (700 à 46,98)	32 886	32 886	1 750
Storebrand ASA Ordinære	47 963	47 963	0
Sum	80 849	80 849	470 373

Skagen Kon-Tiki er et aksjefond. Vi har solgt alle andeler i dette fondet i 2013.

Det er inntektsført en positiv avkastning på kr. 404.309,40.

Skagen vekst er et aksjefond. Vi har solgt alle andeler i dette fondet i 2013.

Det er inntektsført en positiv avkastning på kr. 64.312,89.

Orkla ASA A-aksjer har i 2013 gitt et utbytte på kr. 1.750,-.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Valutarisiko	Valutarisiko representerer risikoen for tap pga. kurssvingninger i valutamarkedet.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Postene er gjennomgått, og vurderes å være tilstede, og at verdien er reell. To poster solgt i 2013.

Note nr. 10 FOND

Kapittel	Balansen	31.12.2013	01.01.2013	Endring
2.56	Disposisjonsfond	-30 561 551	-11 855 921	
2.55	Bundne invest. fond	-36 068 960	-17 701 889	
2.53	Ubundne invest. fond	-26 104 318	-27 970 638	
2.51	Bundne driftsfond	-28 311 731	-23 381 453	
Sum	Fond	-121 046 560	-80 909 901	-40 136 659

Driftsregnskapet		Investeringsregnskapet		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
940	7 983 921	940 + 948	1 866 320	
540	26 689 551	548		
Differanse	18 705 630	Differanse	-1 866 320	16 839 310
950	5 912 102	950	0	
550	10 842 379	958	8 405 221	
		550	26 772 293	
Differanse	4 930 277	Differanse	18 367 072	23 297 349
Endring drifts- og investeringsregnskapet				40 136 659

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	Beløp
Beholdning 01.01.2013	-11 855 921
Avsetninger til fondet	-26 689 551
Bruk av fondet i driftsregnskapet	7 983 921
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	0
Beregnet beholdning 31.12.2013	-30 561 551
Beholdning fra balanse 31.12.2013	-30 561 551
Differanse	0

Ubundne investeringsfond	Beløp
Beholdning 01.01.2013	-27 970 638
Avsetninger til fondene	0
Bruk av fondene	1 866 320
Beregnet beholdning 31.12.2013	-26 104 318
Beholdning fra balanse 31.12.2013	-26 104 318
Differanse	0

Bundne driftsfond	Beløp
Beholdning 01.01.2013	-23 381 453
Avsetninger til fondene	-10 842 379
Bruk av fondet i driftsregnskapet	5 912 102
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	0
Beregnet beholdning 31.12.2013	-28 311 730
Beholdning fra balanse 31.12.2013	-28 311 731
Differanse	0

Bundne investeringsfond	Beløp
Beholdning 01.01.2013	-17 701 889
Avsetninger til fondene	-26 772 293
Bruk av fondene	8 405 221
Beregnet beholdning 31.12.2013	-36 068 960
Beholdning fra balanse 31.12.2013	-36 068 960
Differanse	0

Fri egenkapital til drift:	
DRIFTSREGULERINGSFOND PR 1.1.2013	11 855 921
Årets regnskapsmessige mindreforbruk	
Tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0
Avsatt til disposisjonsfond:	26 689 551
Herav:	
VEDTATT AV BYSTYRET, 1A:	
Budsjettert avsetning ti fond, mindreforbruk 2012	25 689 550,52
FRA ENHETENE, DELEGASJONSREGLEMENT, 1B:	
Vedtatt bystyret, avsette del premieavvik	1 000 000,00
Disponert del av disposisjonsfond	-7 983 921
VEDTATT AV BYSTYRET, 1A:	
Budsjettert bruk av disp.fond 1A	-11 855 921,00
Korr. bruk av fond, siste 2-mnd	3 872 000,00
FRA ENHETENE, DELEGASJONSREGLEMENT, 1B:	
Fond til disp. etatene	
FRI EGENKAPITAL TIL DRIFT 31.12.2013	30 561 551

Fri egenkapital til investering:	
UBUNDET INVESTERINGSFOND PR 1.1.2013	27 970 638
Årets regnskapsmessige mindreforbruk	0
Tidligere års regnskapsmessige merforbruk	
Flyttet til bundne fond direkte i balansen	
Disponert del av ubundet investeringsfond	-1 866 320
FRI EGENKAPITAL TIL INVESTERING 31.12.2013	26 104 318
Herav saldo AE-fond:	8 625 715

Note nr. 11- Interkommunalt samarbeid og IKS 2013

Tekst	Brannvesenet Sør IKS	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal kommune (kontorkommunen)		-10 017 446,00
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-2 987 359,00
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-1 672 746,00
Overføring fra Audnedal kommune (deltaker)		-1 297 016,00
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-1 073 893,00
Overføring fra Hægebostad kommune (deltaker)		-1 304 449,00
Overføring fra Farsund kommune (deltaker)		-6 829 600,00
Overføring fra Lyngdal kommune (deltaker)		-5 124 235,00
Overføring fra Kvinesdal kommune (deltaker)		-4 052 238,00
Overføring fra Flekkefjord kommune		
Overføring fra Sirdal kommune		
Resultat av overføringer		-34 358 982
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter		-228 251
Avskrivninger	1 108 509	-1 108 509
Bruk av ubundne driftsfond		-56 347
Bruk av mindreforbruk 2012		-1 497 901
Bruk av bundne fond		-200 000
Andre inntekter av virksomheten		-5 647 932
Diftsutgifter	38 916 005	
Resultat av virksomheten	-3 073 409	
Disponering av resultatet		
Dekning av tidligere års merforbruk	56 347	
Overføring til investeringsregnskapet	403 726	
Avsetning til bundet driftsfond	85 621	
Avsetning til ubundet driftsfond	1 678 131	
Overført til neste driftsår	0	
Regnskapsmessig mindreforbruk	-849 585	

Tekst	Risøbank IKS	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal Kommune		-250 000
Overføring fra fylkeskommunen		-250 000
Resultat av overføringer		-500 000
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter		0
Bruk av tidligere års mindreforbruk		-622 628
Avsetning til disposisjonsfond	622 628	
Avsetning til bundet driftsfond	20 000	
Andre inntekter av virksomheten		-527 436
Diftsutgifter	901 950	
Resultat av virksomheten		-105 486
Disponering av resultatet		
Overført til investeringsregnskapet		
Overført til neste driftsår	0	
Regnskapsmessig mindreforbruk	-105 486	

Tekst	Barnevern Sør	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-12 096 455
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-4 656 247
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-2 478 800
Ref. fra NAV		-43 634
Overføring fra andre kommuner		-342 186
Tilfeldige inntekter		-19 179
Statstilskudd		-10 680 830
Resultat av overføringer		-30 317 331
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter mv		-695 000
Bruk av bundne driftsfond		
Avsetning til bundet driftsfond		
Driftsutgifter	57 737 611	
Resultat av virksomheten	57 737 611	-31 012 331
Disponering av resultatet		
Tilbakeført deltaker kommunene	0	
Overført til neste driftsår	0	
Mandal kommunes del	26 725 280	

Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	11,11 %	
		548 750

Vest-Agder Museet IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	5,00 %	
Tilskudd Vest-Agder Museet, avd. Mandal		610 000
Tilskudd til Vigeland Hus		225 000
Kjøp fra Vest-Agder Museet IKS		19 859

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	16,70 %	
Revisjon Mandal kommune 2013		896 000
Kontrollutvalgssekretariat		109 000
Revisjon Sjømannshjemmet		5 906
Revisjon Mandal frivillighetssentral		2 844
Revisjon Legater		17 281

Skattekopprever i Mandal/Marnardal	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	100,00 %	

Note nr. 12 - Fordringer og gjeld til kommunale foretak, IKS og samarbeid

Tekst	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010
Kommunens samlede fordringer	2 168,00	222 300,00	257 699,54	284 242,56
Herav fordring på:				
Risøbank IKS	2 168,00	222 300,00	109 550,79	283 742,56
Mandal Havnevesen KF	0,00	0,00	0,00	500,00
Brannvesenet Sør IKS	0,00	0,00	3 665,06	0,00
Kirkelig fellesråd	0,00	0,00	85 249,76	0,00
Barnevern Sør	0,00	0,00	59 233,93	0,00
Kommunens samlede gjeld	0,00	904748,00	2 407 720,06	5 111 284,31
Herav kortsiktig gjeld til:				
PPTjenesten (fondsmidler)	0,00	0,00	467 779,21	1 025 287,52
DDV bankinnskudd	0,00	0,00	0,00	1 915 661,36
DDV bundet invest.fond	0,00	0,00	0,00	895 975,00
Pedagogisk Senter (fondsmidler)	0,00	0,00	1 353 667,67	1 266 356,43
Brannvesenet Sør IKS	0,00	904 748,00	0,00	8 004,00
Landbrukskontoret	0,00	0,00	586 038,00	
Mandal Havn KF	0,00	0,00	235,18	0,00

Note nr. 13 - Selvkosttjenester

Selvkostområde VANN	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-11 519 002	-11 409 080	-10 576 058
Direkte kostnader	7 682 915	7 282 250	5 643 199
Indirekte kostnader	215 592	653 572	259 569
Kalkulert renteinntekt selvkostfond	-63 236		-34 106
Netto kapitalkostnader	3 315 521	3 972 000	3 062 353
Overskudd (-)/underskudd (+)	-368 211	498 742	-1 645 042
Selvkostandel	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	368 211	-498 742	1 645 042
Saldo selvkostfond 31.12	2 588 505		2 220 294

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde AVLØP	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-24 562 609	-23 851 418	-22 892 723
Direkte kostnader	15 400 479	16 669 250	17 451 330
Indirekte kostnader	395 856	720 629	228 346
Kalkulert rente selvkostfond	-58 593		-35 549
Netto kapitalkostnader	6 319 688	6 621 865	6 211 842
Overskudd (-)/underskudd (+)	-2 505 179	160 326	963 246
Selvkostandel	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	2 505 179	-160 326	-963 246
Saldo selvkostfond 31.12	3 480 479		975 300

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde KART/DELINGSFORR.	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 491 112	-2 200 000	-1 876 220
Øvrige driftsinntekter	-165 031		
Direkte kostnader	1 825 910	1 644 472	2 511 719
Indirekte kostnader	211 844		15 095
Netto kapitalkostnader	590		31 449
Underskudd	382 201	-555 528	682 043
Selvkostandel	81,20 %	133,78 %	74 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-382 201	555 528	-682 043

Selvkostområde PLANSAKSBEHANDLING	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 597 340	-1 055 700	-1 543 531
Øvrige driftsinntekter	-96 481		
Direkte kostnader	1 673 830	1 282 997	3 771 887
Indirekte kostnader	237 256		22 805
Netto kapitalkostnader	514		100 837
Underskudd	217 779	227 297	2 351 998
Selvkostandel	88,60 %	82,28 %	41 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-217 779	-227 297	-2 351 998

Selvkostområde BYGGE-, DELINGS- OG SEKSJONERINGSBEHANDLING	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-4 358 667	-3 617 740	-3 512 170
Øvrige driftsinntekter	-2 165		5 932 659
Direkte kostnader	4 611 842	4 642 392	
Indirekte kostnader	686 844		37 484
Netto kapitalkostnader	1 432		79 039
Underskudd	939 286	1 024 652	2 537 012
Selvkostandel	82,30 %	77,93 %	59 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-939 286	-1 024 652	-2 537 012

Selvkostområde FEIING	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 491 720	-1 465 107	-1 375 316
Direkte kostnader	1 433 050	1 453 714	1 426 927
Indirekte kostnader	0	0	0
Netto kapitalkostnader	32 264	32 305	28 292
Overskudd (-)/underskudd (+)	-26 406	20 912	-79 903
Selvkostandel	-102 %		
Avsetning til selvkostfond	-26 406	20 912	0

Mandal kommune kjøper feietjenester fra Brannvesenet Sør IKS, som foretar selvkostberegning i forhold til sitt regnskap. Mandal kommune har indirekte kostnader til faktureringen mv. som ikke blir med i beregningen.

Selvkostområde RENOVASJON	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-17 005 000		-15 882 000
Andre inntekter	-296 000		-708 000
Direkte kostnader	16 666 000		15 670 000
Indirekte kostnader	0		
Netto kapitalkostnader	1 389 000		1 237 000
Overskudd (-)/underskudd (+)	754 000		317 000
Selvkostandel	100 %		100 %
Bruk/avsetning bundet selvkostfond	-754 000		-371 000
Subsidiering	0		0
Finansiell dekningsgrad	96 %		97 %

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde SLAM	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-3 275 459		-3 339 429
Andre inntekter	0		
Direkte kostnader	3 622 582		3 465 714
Indirekte kostnader	0		
Netto kapitalkostnader	-2 593		14 103
Underskudd	344 531		140 388
Selvkostandel	100,00 %		100 %
Disponering fra bundet selvkostfond	-344 530		-140 388
Subsidiering	0		0
Finansiell dekningsgrad	90 %		96 %

(alle beregninger eks mva)

Kommunes renovasjonstjenster utføres av MAREN AS som er et heleid interkommunalt renovasjonsselskap for Mandalsregionen. Selvkostberegning for husholdningsavfall blir foretatt av MAREN AS. Selskapets hovedkontor og deponi er på Brennevinsmyra i Mandal kommune. Ovenstående tabell refererer seg til et tilleggsgebyr som innkreves ifm pålagt utbedring, kontroll og vedlikehold av tidligere kommunale deponier i Paradisbukta og på Vestnes i Mandal kommune.

Gebyrfinansierte selvkosttjenester Etterkalkyle 2013

Mandal kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-2140, Kommunal- og regionaldepartementet, januar 2003). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som eksemplet under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

Forskjeller mellom kommunens regnskap og selvkostregnskapet	Regnskapsresultat	Selvkostkalkyle
Gebyrinntekter	8 800 000	8 800 000
Øvrige driftsinntekter	20 000	20 000
Driftsinntekter	8 820 000	8 820 000
Direkte driftsutgifter	5 700 000	5 700 000
Avskrivningskostnad	1 750 000	1 580 000
Kalkulatorisk rente	0	1 140 000
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	240 000
Driftskostnader	7 450 000	8 660 000
Resultat	1 370 000	160 000

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

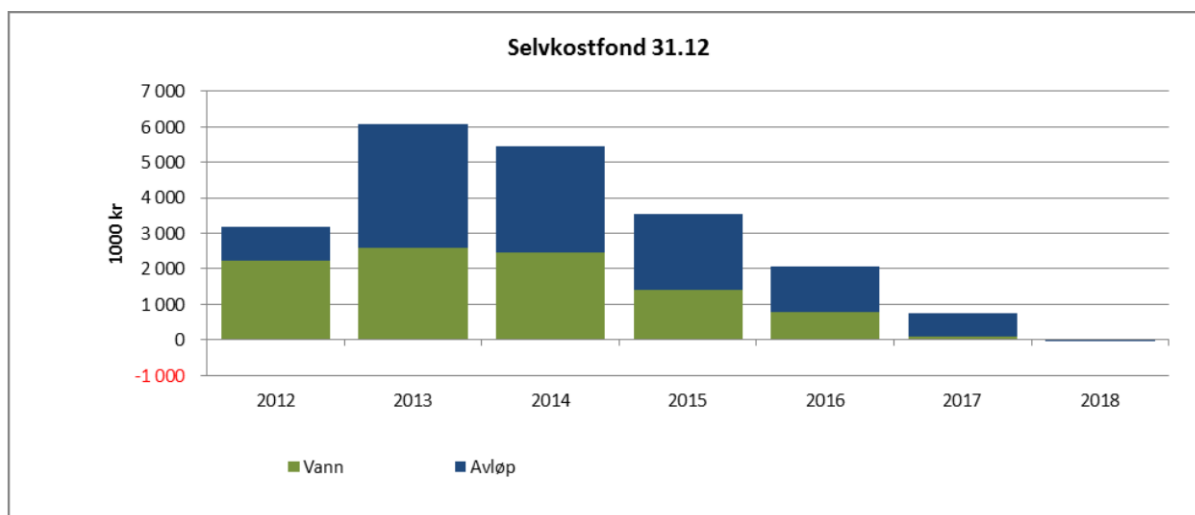
Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av Norges Banks 3-årig statsobligasjonsrente + 1 %-poeng. I 2013 var denne lik 2,63 %.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnet. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i

sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2013 i sin helhet være disponert innen 2018.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylene gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Samlet etterkalkyle 2013

Etterkalkylene for 2013 er basert på regnskap datert 3. februar 2014.

Etterkalkyle selvkost 2013	Vann	Avløp	Totalt
Gebyrinntekter	11 452 359	24 322 021	35 774 380
Øvrige driftsinntekter	66 643	240 588	307 231
Driftsinntekter	11 519 002	24 562 609	36 081 611
Direkte driftsutgifter	7 682 915	15 400 479	23 083 394
Avskrivningskostnad	2 319 927	4 335 831	6 655 758
Kalkulatorisk rente (2,63 %)	995 043	1 982 809	2 977 852
Indirekte netto driftsutgifter	213 305	391 368	604 673
Indirekte avskrivningskostnad	2 287	4 488	6 775
Indirekte kalkulatorisk rente (2,63 %)	551	1 048	1 599
Driftskostnader	11 214 027	22 116 024	33 330 051
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (2,63 %)	63 236	58 593	121 829
Resultat	368 211	2 505 179	2 873 390
Kostnadsdekning i %	102,7 %	111,1 %	108,3 %
Selvkostfond 01.01	2 220 294	975 299	3 195 593
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	368 211	2 505 179	2 873 390
Selvkostfond 31.12	2 588 505	3 480 478	6 068 983

Etterkalkyle selvkost 2013	Regulerings- planer	Bygge- og eierseksj.- saker	Kart og oppmåling	Totalt
Gebyrinntekter	1 597 340	4 358 667	1 491 112	7 447 119
Øvrige driftsinntekter	96 481	2 165	165 031	263 677
Driftsinntekter	1 693 821	4 360 832	1 656 143	7 710 796
Direkte driftsutgifter	1 673 830	4 611 843	1 825 910	8 111 583
Indirekte netto driftsutgifter	237 364	687 138	211 924	1 136 426
Indirekte avskrivningskostnad	489	1 393	577	2 459
Indirekte kalkulatorisk rente (2,63 %)	14	38	13	65
Driftskostnader	1 911 697	5 300 412	2 038 424	9 250 533
+ Tilskudd/subsidiering	217 876	939 580	382 281	1 539 737
Resultat	0	0	0	0
Kostnadsdekning i %	88,6 %	82,3 %	81,2 %	83,4 %
Fremførbart underskudd 01.01	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 31.12	0	0	0	0

Etterkalkylen for 2013 er utarbeidet i samarbeid med Momentum Selvkost AS som har mer enn 10 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 140 norske kommuner.

Note nr. 14 - SPESIFIKASJON REGNSKAPSMESSIG MER-/MINDREFORBRUK DRIFT

Regnskapsmessig merforbruk	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012	Budsjett 2012
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0	0
Årets inndekking av merforbruk	0	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0	0
Totalt merforbruk til inndekking	0	0	0	0

Regnskapsmessig mindreforbruk	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012	Budsjett 2012
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	-25 689 551	-25 689 551	-20 714 168	-20 714 168
Årets disponering av mindreforbruk	25 689 551	25 689 551	20 714 168	20 714 168
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret	9 373 638	0	25 689 551	6 784
Totalt mindreforbruk til avsetning	9 373 638	0	25 689 551	6 784

Note nr. 15 - SPESIFIKASJON UDEKKET / DISPONIBELT INVESTERINGSREGNSKAPET

Regnskapsmessig udisponert	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Tidligere opparbeidet udisponert	0	0	0
Årets disponering	0	0	0
Nytt udsiponert i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udisponert til disponering	0	0	0

Regnskapsmessig merforbruk	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Tidligere opparbeidet udekket	0	0	61 353 724
Årets avsetning til inndekking	0	0	-61 353 724
Nytt udekket i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udekket til inndekking	0	0	0
Resterende antall år for inndekking		0	1

Note nr. 16 - Kommunens skatteinntekter og rammetilskudd 2011-2013

(-tall i hele tusen kroner)

	Regnskap	Økning	Regnskap	Økning	Regnskap	Økning
	2013	%	2012	%	2011	%
Skatteinntekter	308 529	5,16 %	293 391	5,34 %	278 505	-3,34 %
Rammetilskudd	401 590	4,43 %	384 566	14,50 %	335 874	6,09 %
Sum skatter/rammetilskudd	710 119	4,74 %	677 957	10,35 %	614 379	24,67 %

NØKKELTALL

	2013	2012	2011
Skattedekningsgrad	32,47	30,61	30,62

Viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter (ekskl. rente-/avdragsutgifter og avskrivninger) som dekkes av skatteinntekter.

	2013	2012	2011
Skatte- og rammetilskuddsgrad	74,72	67,54	62,39 %

Viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter (ekskl. rente-/avdragsutgifter og avskrivninger) som dekkes av skatter og statlig rammetilskudd.

Note nr. 17 - ANLEGGSMIDLER

Tekst	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 7	Gruppe 8
	IT/kontor utstyr	Inventar	Maskiner/ transp.midler (8 og 10 år)	Boliger/ skoler idrettbygg (40 år)	Adm.bygg/ institusjoner kulturbygg	VAR-anlegg (20 år)	Veier/ ledn.nett VAR (40 år)	Eiendom (ikke avskrivninger)
Anskaffelseskost	40 694 532	119 998 315	21 752 501	503 986 418	525 877 059	197 326 745	182 039 082	165 660 342
Akkumulerte avskrivninger	-35 485 806	-28 353 181	-10 675 331	-73 167 651	-41 915 746	-103 597 499	-13 560 316	
Tilgang i regnskapsåret	1 684 725	25 688 787	1 590 754	25 413 721	-5 861 491	896 097	13 943 056	3 626 357
Avgang i regnskapsåret*				-2 849 700	-380			
Avskrivninger i regnskapsåret	-3 788 815	-13 909 431	-1 682 770	-13 265 361	-10 599 801	-11 269 900	-3 553 373	
Nedskrivninger		-218 768						
Reverserte nedskrivninger	1 881 694		39 360					
Bokført verdi	4 986 330	103 205 722	11 024 514	440 117 427	467 499 641	83 355 443	178 868 449	169 286 699
Fra anleggsmodule	4 986 330	103 205 724	11 024 514	440 117 426	467 449 640	8 355 443	178 868 449	169 286 700

Aleggsmidler - aktivering og avskrivning:

Anskaffelse av drifts- og anleggsmidler med anskaffelseskost på mer enn 100 000,-, og med en levetid på minst 3 år, er aktivert og avskrives i henhold til gjeldende avskrivningsregler. Varige driftsmidler aktiveres etter anskaffelseskost. Avskrivningsgrunnlaget er historisk kostpris.

Note nr. 18 - AVDRAG PÅ GJELD

Avdrag	Budsjett 2013	Regnskap 2013	Regnskap 2012
Betalt avdrag (formidlingslån)	0	3 453 010	
Ekstraordinært avdrag	9 000 000	9 000 000	100 000 000
Ekstraordinært avdrag - formidlingslån		5 969 495	
Tapsført formidlingslån		255 797	356 353
Sum utgiftsført investering	9 000 000	18 678 302	100 356 353
Betalt avdrag løpende lån	48 094 074	6 428 152	2 174 583
Beregnet minste lovlige avdrag minus betalt løpende		41 665 922	38 876 016
Sum utgiftsført drift	48 094 074	48 094 074	41 050 599
Avdrag totalt, jfr. note avdrag	57 094 074	66 772 376	141 406 952
Tapsført forvaltningslån		255 797	356 353
Ikke budsjettert avdrag i investeringsregnskapet		9 422 505	
Kommunen er innenfor lovens minstekrav til avdrag.			

FORENKLET MODELL MED TOMTER 2013

Sum avskrivninger 2013 (inkl. estimat tomter)	61 641 348
Sum bokført verdi 01.01.2013	1 449 472 539
Lånegjeld inkl Startlån - ubrukte formidlingslån - utlån 01.01.2013	1 114 323 679
Minsteavdrag 2013	47 388 558
Betalt på løpende lån	6 428 152
Budsjettert	48 094 074
Til føring som ekstra avdrag:	41 665 922

Note nr. 19 - Kommunens gjeldsforpliktelser - Type gjeld og långivere

Lån opp-tatt år	Opprinn. lånebeløp	Lånets varighet	Fast-/ flytende rente	Låne-giver	Kontonr.	Lånets formål	Nye lån opptatt/overført i regnsk.året	Avdr.utg. ført i regns. året	Renter utg.- ført i regnskapsåret	Kontraktsmessig gjeld
94	14 780 000	01.09.2020	Fast	Husbanken	94 519 122	Utb. omsorgssenter		-1 051 314	322 640	6 308 964
95	1 870 000	01.10.2016	Fast	"	94 519 132	Omsorgss. tillegg		0	-	1 870 000
03	3 000 000	2021	Flytende	"	94 519 245	Startlån 2003		-47 619	9 023	390 397
03	4 082 798	2020	Flytende	"	94 519 144	Samlede lån 2 husbanken		-240 164	20 616	1 681 148
03	11 526 764	2016	Fast	"	94 519 143	Samlede lån 1 husbanken		-886 674	119 651	2 660 022
98	14 487 673	01.10.2013	Flytende	"	94 519 241	Samlede etableringslån		-742 128	11 725	0
04	6 000 000	2022	Flytende	"	94 519 249	Startlån 2004		-345 731	73 810	3 246 776
05	9 000 000	2031	Flytende	"	94 519 251	Startlån 2005		-7 068 255	153 206	307 381
05	9 000 000	2031	Flytende	"	94 519 253	Startlån 2006		-9 487 410	226 275	1 387 734
06	12 000 000	2032	Flytende	"	94 519 255	Startlån 2007		-534 675	264 712	12 179 373
07	15 000 000	2038	Flytende	"	94519258/56	Startlån 2008		-408 837	157 329	14 372 391
09	20 000 000	2034	Fast	"	94 519 259	Startlån 2009		0	377 999	20 000 000
10	30 000 000	2036	Fast	"	94 519 260	Startlån 2010		0	564 369	29 862 419
11	20 000 000	2036	Fast	"	94 519 261	Startlån 2011 - 1		0	398 607	20 000 000
11	15 000 000	2036	Fast	"	94 519 262	Startlån 2011 - 2		0	-	15 000 000
12	25 000 000	2037	Fast	"	94 519 252	Startlån 2012		-759 905	554 862	23 861 718
13	34 500 000	2038	Flytende	"	94 519 264	Startlån 2013	34 500 000	0	324 082	34 500 000
13	85 000 000	2043	Fast i 5 år	Komm.banken	94 519 270	Kommunalbanken	85 000 000	-4 250 000	1 194 250	80 750 000
08	210 000 000	16.09.2015	Flytende	"	94 319 009	Sertifikatlån	0	0	6 895 778	310 000 000
10	210 000 000	18.03.2015	Flytende	Fokus bank	94 319 006	Sertifikatlån		0	4 119 266	210 000 000
10	150 000 000	19.03.2014	Flytende	Komm.banken	94319007/8	Sertifikatlån Komm. banken		0	5 424 445	250 000 000
12	332 000 000	19.03/19.6.13	Flytende	Fokus bank	94 319 012	Sertifikatlån Fokus	-332 000 000	0	0	0
13	183 000 000	19062014	Fast	Komm.banken	94 319 013	Sertifikatlån	183 000 000	0	8 409 151	183 000 000
					94 519 252	Minimumsavdrag 2013		-41 665 922		
						Tapsdeling Husbankens del		0		
						Tapsdeling kommunens del		255 797		
Totalt							-29 500 000	-67 232 837	29 621 796	1 221 378 323
						94 519 252	Minimumsavdrag 2013			-41 665 922
						BOKFØRT GJELD				1 179 712 401
							Forvaltningslån			175 108 189
							Lånegjeld ekskl forvaltningslån - før minimumsavdrag betales i 2014			1 046 270 134

AVSTEMMING UBRUKTE LÅNEMIDLER 2013

1.1.2013 KONTO 99100*	151 448 560	KONTO 99999001	-151 448 560
Redusert lån ved nytt låneopptak	-64 000 000		64 000 000
Nytt lån - startlån	34 500 000		-34 500 000
Min. avdrag 2012, som nytt avdrag 2013	38 876 016		-38 876 016
Korrigert tidligere års feil, forvaltningslån	-716 258		716 258
Bruk av lån 2013	-67 157 379		67 157 379
31.12.13 KONTO 99100*	92 950 939	KONTO 99999001	-92 950 939

Note nr. 20 - ANALYSE

Likviditetsgrad 1	Likviditetsgrad 2
<p>Formel: = $\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$ = Bør være 2 eller større</p>	<p>Formel: = $\frac{\text{Mest likvide omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$ = Bør være 1 eller større</p>
<p>2012 = $\frac{441\,152\,869,00}{-188\,045\,009,00}$ = 2,35</p>	<p>2012 = $\frac{331\,626\,154,00}{-188\,045\,009,00}$ = 1,76</p>
<p>2013 = $\frac{402\,399\,520,29}{-183\,968\,536,49}$ = 2,19</p>	<p>2013 = $\frac{269\,094\,501,30}{-183\,968\,536,49}$ = 1,46</p>
Soliditet	Gjeldsgrad:
<p>Formel: = $\frac{\text{Sum egenkapital}}{\text{Sum eiendeler}}$ = Egenkapitalprosent</p>	<p>Formel: = $\frac{\text{Lånegjeld}}{\text{Egenkapital}}$</p>
<p>2012 = $\frac{-525\,157\,269,00}{3\,047\,889\,588,00}$ = 17,23 %</p>	<p>2012 = $\frac{1\,238\,125\,019,00}{525\,157\,269,00}$ = 235,76 %</p>
<p>2013 = $\frac{-550\,175\,800,00}{3\,110\,205\,935,29}$ = 17,69 %</p>	<p>2013 = $\frac{1\,179\,712\,401,00}{550\,175\,800,00}$ = 214,42 %</p>

Gjeld pr. innbygger:		Netto driftsresultat i forhold til driftsinntekter	
Formel:	$= \frac{\text{Lånegjeld}}{\text{Antall innbyggere}} = \text{Gjeld pr. innbygger}$	Formel:	$= \frac{\text{Netto driftsresultat}}{\text{Driftsinntekter}}$
2012	$= \frac{-1\,237\,825\,019,00}{15244} = 81\,200,80$	2012	$= \frac{32\,796\,341}{996\,221\,965} = 3,29\%$
2013	$= \frac{-1\,179\,712\,401,00}{15353} = 76\,839,21$	2013	$= \frac{13\,421\,130}{1\,023\,751\,160} = 1,31\%$
Egenfinansiering av investeringer			
Formel:	$= \frac{\text{Kapitalkonto}}{\text{Anleggsmidler}}$		
2012	$= \frac{-423\,497\,970,00}{2\,606\,736\,719,00} = 16,25\%$		
2013	$= \frac{-424\,695\,756,00}{2\,707\,806\,415,00} = 15,68\%$		

LIKVIDITETEN PR. 31.12.2013:			
Arbeidskapital (Egenkapitalens fondsdeler)			-125 480 044
Disposisjonsfond	2.56	-30 561 551	
Bundne driftsfond	2.51	-28 311 731	
Ubundne investeringsfond	2.53	-26 104 318	
Bundne investeringsfond	2.55	-36 068 960	
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	2.581	4 940 154	
Regnskapsmessig overskudd (mindreforbruk)	2.5950	-9 373 638	
Akkumulert premieavvik			45 587 516
Reell arbeidskapital			-79 892 528
Herav bundne fond:			
Bundne driftsfond	28 311 731		
Bundne investeringsfond	36 068 960		64 380 691
Likviditet pr. 31.12.2012:	-13 862 150		-15 511 837
Vedtatt brukt i 2014-budsjettet			0
Likviditet FØR ev. disponering av overskudd 2013:			-15 511 837

Note nr. 21 - LØNN LEDELSE OG UTGIFTER REVISJON

LØNN ORDFØRER RÅDMANN

Årslønn ordfører pr. 31.12.2013	836 600
Årslønn rådmann pr. 31.12.2013	1 216 000

REVISORHONORAR

Revsjon Mandal kommune 2013	1 005 000
Legater	17 281
Mandal frivillighetssentral	2 844
Sjømannshjemmet	5 906
TOTALT	1 031 031

Note 22 - STØRRE PÅGÅENDE INVESTERINGSPROSJEKTER

STØRRE PÅGÅENDE INVESTERINGSPROSJEKTER 2013

Prosj	Konto(T)	Oppstart år	Antatt ferdig år	Regnskap tidligere år	Regnskap 2013	Sum regnskapsført
4036	Omsorgsboliger Orelunden	2013	2013	0	6 243 360	6 243 360
7217	Vannanlegg 2007 - 2013	2007	Løpende	4 732 286	4 954 095	9 686 381
7445	Avløpsplan	2007	Løpende	837 206	5 547 306	6 384 512
8036	Buen kulturhus	2007	2013	256 354 473	5 941 304	262 295 777
8050	Blomdalen - utbygging og ombygging	2007	2013	111 037 159	10 729 681	121 766 840
8053	Speilen - isbane/balløkke (del av 8072)	2008	2013	13 180 043	6 549 063	19 729 106
8057	Bokollektiv/omsorgsbolig Solhøgda	2013	2014	2 015 175	7 454 537	9 469 712
8080	Frøysland barnehage - utvidelse (2010)	2010	2013	5 689 607	4 825 641	10 460 874
8081	Speilen - nærvarmeanlegg	2010	2013	36 770 868	-17 006 561	19 764 307
	Øvrige, mindre investeringsprosjekter				32 345 746	
				430 616 818	67 584 172	465 800 870

FORSKUTTERT INFRASTRUKTUR PR. 31.12.2013:	
Sum utgifter	45 528 730
Tilskudd fra Fylket, møteplassen	-3 000 000
Bro til Buen	42 528 730
Sum utgifter	62 897 930
Ref. fra utbyggere (inkl. Mandal kommune)	-22 257 985
Utbyggingsavtale Malmø	40 639 945
TOTALF FORSKUTTERT INFRASTRUKTUR MALMØ:	83 168 675
Sum utgifter	19 729 106
Ref. fra utbyggere	-6 224
Speilen - isbane/balløkke (del av 8072)	19 722 882
Sum utgifter	4 381 260
Ref. fra utbyggere	-1 358 500
Utbyggingsavtale Sanden (også 8053)	3 022 760
TOTALF FORSKUTTERT INFRASTRUKTUR SANDEN:	22 745 642
Sum utgifter	22 484 201
Ref. fra utbyggere	-4 490 200
Utbyggingsavtale Sånum	17 994 001
TOTALF FORSKUTTERT INFRASTRUKTUR SÅNUM:	17 994 001
TOTALT FORSKUTTERT MALMØ/SANDEN/SÅNUM	123 908 318

Herav mottatt mva-kompensasjon	16 518 294
--------------------------------	------------

Note nr. 23 - OPPGAVER OVER LEGATER PR. 31.12.13

Legatets navn	Formue pr. 31.12.13			Inntekter 2013	Utgifter 2013	Netto tillagt formuen
	Bank innskudd	Aksjer/ obl.	Sum			
Kjøpmann Carl bentsens legat	31 414,78		31 414,78	816,99	820,00	-3,01
Bankdirektør Ertzeids legat	743 455,11		743 455,11	19 328,84	19 376,00	-47,16
Mandal kommunes legat for humanitær og sos.ins.	575 811,43		575 811,43	14 970,57	15 000,00	-29,43
Amanda og Arnvid Nygaards legat	652 676,10		652 676,10	32 049,26		32 049,26
Einar og hustru Platous legat	51 053,88		51 053,88	1 321,53	1 100,00	221,53
Eriksens Legat for verdig trengende	45 994,10		45 994,10	1 196,09	1 200,00	-3,91
Harald Blichfelds legat	51 967,66		51 967,66	1 345,72	1 100,00	245,72
Borghild Stiansens legat	116 601,97		116 601,97	3 030,65	3 000,00	30,65
Keiser Nikolaus den 1. legat	23 271,98		23 271,98	603,64	550,00	53,64
Andreas Tobianssens og Hustru Martines legat	224 195,48		224 195,48	5 828,00	5 800,00	28,00
Mandal kommunes eldre legater til fordel skole	169 317,55		169 317,55	4 402,22	4 420,00	-17,78
Sum	2 685 760,04	-	2 685 760,04	84 893,51	52 366,00	32 527,51

Note nr. 24 - RENTEBYTTEAVTALER**Gjeldsportefølje rentebytteavtaler pr. 31.12.2013**

VERDIPAPIRER	FORFALLS- DATO	MARKEDS- RENTE	KUPONG- RENTE	BEHOLDNING	MARKES- VERDI
RENTEDERIVATER (FAST)					
Renteswap DNB NOR 08/14 (Mandal)	19.03.2014	1,88	3,96	70 000 000	-733 480
Renteswap Fokus 11/15 (Mandal)	18.03.2015	1,88	3,91	100 000 000	-3 178 237
Renteswap Fokus 11/17 (Mandal)	20.09.2017	1,88	3,97	100 000 000	-6 827 069
Renteswap Nordea 08/13 (Mandal)	20.09.2017	1,88	3,24	70 000 000	-2 783 898
Renteswap Nordea 10/17 (Mandal)	20.09.2017	1,88	3,77	80 000 000	-4 859 520
Renteswap Nordea 11/18 (Mandal)	19.09.2018	1,88	3,64	70 000 000	-4 014 158
Renteswap Nordea 11/21 (Mandal)	15.09.2021	1,88	3,50	130 000 000	-4 916 507
Renteswap Nordea 1141311	01.09.2022	2,28	0,96	60 000 000	-255 617
Renteswap Nordea 1141315	01.09.2017	1,89	1,18	49 862 419	436 536
Renteswap Nordea 1141316	28.09.2016	1,66	2,32	95 000 000	-997 498
SUM RENTE DERIVATER (FAST)				828 862 419	-28 129 448

Kommunen har bundet opp 828 862 419,- i renteswap med ulike renter og forfallsdato (se tabellen). Dette er ordinære rentebytteavtaler som løper til forfall, og som har en negativ markedsverdi på ca 28 millioner. Dette er ikke inntatt i balansen, da det er sikring av rente. Markedsverdien er inkludert med kr. 3.172.710 i påløpte renter pr. 31.12.13

